

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ ІНСТИТУТ**

Факультет «Автомобільний транспорт»
Кафедра «Економіка і фінанси»

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Декан факультету
_____ В.Г. Цокур

«_____» _____ 2011р.

Рекомендовано
навчально-методичною
комісією факультету,
протокол засідання №
«_____» _____ 2011р.
Голова комісії
к.т.н., доц. _____ Н.П. Крамар

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни циклу професійно – орієнтованих дисциплін ВНЗ

Економіка підприємства

Напрям підготовки 6.070106 – «Автомобільний транспорт»
Галузь знань 0701 – «Транспорт і транспортна інфраструктура»

Курс – III, семестр - 6

Загальний обсяг навчального навантаження з дисципліни – 85 годин,
у тому числі: аудиторне – 51 година; СРС – 34 годин.

Рекомендовано кафедрою «Економіка і фінанси»,
протокол № 5 від «19» 11 2011 р.

Зав. кафедри
д.е.н., професор

В.П. Полуянов

Програму склала
д.т.н., доцент

О.П. Мельникова

« 5 » 11 2011 р.

Горлівка 2011 р.

Лист перезатвердження робочої програми
з дисципліни «Економіка підприємства»

Вніс зміни до програми

« _____ » _____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою «Економіка і фінанси», протокол засідання № _____ від « _____ » _____ 20__ р.
Зав. кафедри

Затверджена навчально-методичною комісією факультету «Автомобільний транспорт», протокол засідання № _____ від « _____ » _____ 20__ р.
Голова комісії

Вніс зміни до програми

« _____ » _____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою «Економіка і фінанси», протокол засідання № _____ від « _____ » _____ 20__ р.
Зав. кафедри

Затверджена навчально-методичною комісією факультету «Автомобільний транспорт», протокол засідання № _____ від « _____ » _____ 20__ р.
Голова комісії

Вніс зміни до програми

« _____ » _____ 20__ р.

Рекомендована кафедрою «Економіка і фінанси», протокол засідання № _____ від « _____ » _____ 20__ р.
Зав. кафедри

Затверджена навчально-методичною комісією факультету «Автомобільний транспорт», протокол засідання № _____ від « _____ » _____ 20__ р.
Голова комісії

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО – МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1. Загальні положення

Робоча програма дисципліни «Економіка підприємства» є складовою частиною нормативно-методичного забезпечення навчального процесу за напрямом підготовки 6.070106 – «Автомобільний транспорт», галузь знань 0701 – «Транспорт і транспортна інфраструктура» і призначена для підготовки бакалаврів кваліфікації фахівець з автомобільного транспорту. Зміст програми передбачає лекції, практичні роботи. За навчальним лекційним матеріалом запланований іспит.

Робоча програма розроблена на основі наступних документів:

- робочий навчальний план підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.070106 – «Автомобільний транспорт», галузь знань 0701 – «Транспорт і транспортна інфраструктура» і призначена для підготовки бакалаврів кваліфікації фахівець з автомобільного транспорту набору 2008 року;
- типова програма дисципліни «Економіка підприємства» / рекомендована Міністерством освіти і науки України / Галузевий стандарт вищої освіти (ГСВО) / Освітньо – кваліфікаційна характеристика та освітньо - професійна програма бакалавра напряму підготовки 6.070106 – «Автомобільний транспорт», галузь знань 0701 – «Транспорт і транспортна інфраструктура» . – Київ, 2008. – 170с.

«Економіка підприємства» це одна із професійно – орієнтованих дисциплін ВНЗ, яку вивчають студенти за напрямом підготовки 6.070106 – «Автомобільний транспорт», галузь знань 0701 – «Транспорт і транспортна інфраструктура» і призначена для підготовки бакалаврів кваліфікації фахівець з автомобільного транспорту.

1.2. Мета викладання дисципліни - ознайомити студентів з механізмом господарювання підприємств у ринковій економіці України, навчити студентів творчо підходити до методів розробки конкретних рішень, які використовуються для підвищення ефективності експлуатації автомобільного транспорту, швидко вирішувати питання пов'язані зі зміною ситуації на ринку, своєчасно реагувати і діяти на усі нововведення, оцінювати нову техніку та технологію, дати студентам сукупність знань, необхідних для економічного обґрунтування прийнятих рішень з області проектування та експлуатації автомобільного транспорту.

Мета дисципліни - дати студентам набір базових економічних концепцій, які допоможуть їм у майбутньому мислити більш чітко і послідовно в широкому діапазоні суспільно-економічних проблем.

1.3. Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни

Задача курсу полягає в вивченні питань стосовно економічних можливостей підприємств здібностей виконувати економічне регулювання і управління господарськими зв'язками, а також досягнення економічного оптимума на основі поєднання ринкових, адміністративних та правових інструментів і важелів.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати:

1. Основні риси суспільного виробництва сучасні моделі економіки, шляхи переходу до системи змішаної економіки і ринкового господарства.
2. Організаційні форми функціонування підприємств в умовах ринкових відносин.
3. Склад і структуру основних фондів і оборотних коштів.
4. Собівартість, прибуток і ціноутворення, умови та фактори, які забезпечують оптимальне використання науково-технічних, трудових та фінансових ресурсів, прийняття управлінських рішень, направлених на досягнення кінцевих результатів.

- мати навички:

1. Використовувати одержані знання в практичній діяльності.
2. Працювати з нормативно-довідковою документацією, вміти узагальнювати, порівнювати, робити висновки, володіти прийняття самостійного рішення.
3. Розрахувати середні величини, скласти класифікацію та обґрунтування показників.
4. Приймати оптимальні управлінські рішення.
5. Визначити показники ефективного використання фондів підприємств, трудових та фінансових ресурсів.
6. Розрахувати обсяги виробництва, суми витрат і прибутку.
7. Використовувати методи аналізу, планування, прогнозування господарської діяльності підприємств.
8. Виявляти резерви підвищення ефективності діяльності підприємств.

Перелік дисциплін, необхідних для вивчення даної дисципліни

Базою курсу «Економіка підприємства» є наступні основні дисципліни: «Вища математика», «Математичні методи», «Мікроекономіка», «Макроекономіка».

Місце дисципліни в професійній підготовці спеціаліста

«Економіка підприємства» відноситься до циклу професійно – орієнтованих дисциплін ВНЗ.

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни «Економіка підприємства» за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Розклад навчальних годин дисципліни «Економіка підприємства»

Види навчальних занять	Всього		Семестр	
	годин	кредитів ECTS	1 модуль	2 модуль
Загальний обсяг дисципліни	85	2,36	42	43
1. Аудиторні заняття	51	1,42	26	25
з них:				
1.1. Лекції	34	0,95	16	18
1.2. Практичні заняття	17	0,47	10	7
2. Самостійна робота	34	0,94	16	18
з них:				
2.1. Підготовка до аудиторних занять	16		8	8
2.2. Виконання практичних робіт	18		10	8
3. Контрольні заходи				

3. ЗМІСТ І ОБСЯГ МОДУЛІВ

3.1. МОДУЛЬ 1

Таблиця 3.1. – Теми і зміст лекцій модулю 1

№ теми	Тема і зміст лекцій модулю 1	Обсяг лекцій, ак. годин	Обсяг сам. роб. ак. годин
1	2	3	4
1.	Теоретичні основи дисципліни. Предмет, зміст та завдання курсу. Транспортні потреби, як економічна категорія. Ринок, структура ринку та його економічні закони. Основні етапи переходу до ринкової економіки. Особливості ринкових відносин. Основні принципи ринкової економіки. Ринковий механізм та його функціонування. Ринок автотранспортних послуг.	2	1
2.	Підприємство як суб'єкт господарювання. Термінологічна сутність понять «підприємство». Класифікація підприємств. Задачі і функції підприємств. Основні напрями діяльності у сучасних умовах.	4	2

1	2	3	4
3.	Основні фонди (ОФ) підприємства. Матеріально-технічна база автотранспорту. Економічна суть основних фондів. Склад та структура основних фондів, їх класифікація. Облік і оцінка основних виробничих фондів. Натуральна і грошова форма звіту. Первоначальна, відновна і остаточна вартість ОФ. Лізинг. Класифікація видів лізингу.	2	1
4.	Знос і амортизація ОФ. Фізичний і моральний знос. Коефіцієнт фізичного зносу. Моральний знос першого і другого роду. Амортизація. Норми амортизації. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.	2	1
5.	Показники і напрямки поліпшення використання ОФ і виробничих потужностей. Ефективність використання ОФ та шляхи їх кращого застосування. Виробнича потужність підприємства. Основні напрямки поліпшення використання ОФ і виробничих потужностей.	2	1
6.	Оборотні засоби підприємства. Оборотні засоби автотранспортних підприємств, їх склад та структура. Абсолютне та відносне звільнення оборотних коштів. Планування та нормування оборотних засобів, показники ефективності їх використання. Кругообіг оборотних коштів автотранспортного підприємства. Матеріально-технічне забезпечення автотранспорту.	4	2
	Всього лекційних занять і самостійної роботи по модулю 1	16	8

Таблиця 3.2 – Теми і зміст практичних занять модуль 1

№ п/п	Назва теми та зміст практичних занять модуль 1	Обсяг прак. занять, ак. годин	Обсяг сам. роботи, ак. годин
1	2	3	4
1.	Визначення об'ємів транспортної продукції	2	2
2.	Ділова гра «Організуй своє діло»	2	2
3	Визначення вартості основних фондів, показників їх використання. Розрахунок амортизаційних відрахувань.	2	2

4	Оборотні засоби автомобільного транспорту.	2	2
1	2	3	4
5	Розрахунок показників продуктивності праці, шляхи підвищення продуктивності.	2	2
	Всього практичних занять і самостійної роботи по модулю 1	10	10

3.2. МОДУЛЬ 2

Таблиця 3.3. – Теми і зміст лекцій, модуль 2

№ теми	Тема і зміст лекцій по модулю 2	Обсяг лекцій, ак. годин	Обсяг сам. роб. ак. годин
1	2	3	4
1	Кадри на підприємстві. Трудові ресурси автотранспорту, їх склад і структура. Методи планування чисельності працівників. Визначення чисельності робітників автотранспортного підприємства. Роль кадрів автотранспорту у ринкових умовах господарювання.	2	1
2	Продуктивність праці. Продуктивність праці та методи її вимірювання. Підвищення продуктивності праці - головна умова економічного росту. Показники продуктивності праці та шляхи її підвищення. Занятість населення. Безробіття.	4	1
3	Оплата праці. Заробітна плата, її форми та системи. Визначення загального фонду заробітної плати. Розрахунок заробітної плати різних категорій робітників автотранспортного підприємства. Відрядна і тарифна системи оплати праці. Оплата праці робітників в нових умовах господарювання.	4	2
4	Облік витрат на виконання робіт та послуг собівартість перевезень. Транспортні витрати як складова частина витрат народного господарства. Вартість та собівартість транспортної продукції. Класифікація витрат підприємства. Розрахунок статей собівартості автоперевезень. Вплив техніко - експлуатаційних показників на собівартість транспортної продукції. Шляхи зниження собівартості автоперевезень.	4	2

1	2	3	4
5	Фінансово – економічні результати діяльності підприємств Фінанси автотранспорту і їх місце в фінансовій системі народного господарства. Джерела фінансування. Фінанси та кредитування. Плановий та фактичний прибуток. Розрахунковий прибуток та його призначення. Рентабельність автотранспортних підприємств. Головні фактори і шляхи підвищення рентабельності.	2	1
6	Система оподаткування підприємств. Підприємство і держава. Система оподаткування. Податки, збори, обов'язкові платежі у бюджет і внески в державні цільові фонди. Місцеві податки і збори.	2	1
	Всього лекційних занять і самостійної роботи по модулю 2	18	8

Таблиця 3.4 – Теми і зміст практичних занять, модуль 2

№ п/п	Назва теми та зміст практичних занять модуль 2	Обсяг прак. занять, ак. годин	Обсяг сам. роботи, ак. годин
1.	Калькулювання собівартості автомобільних перевезень.	2	2
2.	Доходи, прибуток та рентабельність автотранспортних підприємств.	2	2
3.	Розрахунок показників економічної ефективності впровадження нової техніки	1	2
4	Розробка бізнес плану	2	2
	Всього практичних занять і самостійної роботи по модулю 2	7	8

3.3. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів передбачає:

- систематичне відвідування усіх видів аудиторних занять та конспектування лекцій;
- повсякденне вивчення лекційного матеріалу та учбової літератури, яка рекомендована цією програмою та робочим планом;
- сумлінну підготовку до практичних занять;
- своєчасне та якісне виконання практичних робіт.

За самостійною роботою студентів і якістю засвоєння ними поточного учбового матеріалу встановлюються такі види систематичного контролю:

- контрольне опитування:

- захист практичних робіт;
- перевірка рішення задач із курсу.

Самостійна робота студентів складається з самостійної проробки лекційного матеріалу при підготовці до практичних і лекційних занять, роботи з нормативною та періодичною літературою. Обсяг самостійної роботи наведено в табл. 3.1, 3.2., 3.3, 3.4.

4. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Види контролю

Основні контрольні заходи:

- поточний контроль;
- підсумковий (семестровий) контроль-іспит;
- контроль знань з вивченої дисципліни.

4.2. Перелік типових завдань до 1 модульного-рейтингового контролю знань студентів

1. Розкрийте сутність поняття "економіка підприємства".
2. Що досліджує економіка підприємства?
3. Що є предметом економіки підприємства?
4. Мета й функції економіки.
5. Ресурси - фактори виробництва.
6. Продукція транспорту і її відмінність від продукції інших галузей.
Переваги й недоліки автомобільного транспорту перед іншими видами транспорту.
7. Натуральні вимірники продукції транспорту.
8. Вартісні вимірники продукції транспорту.
9. Термінологічна сутність поняття "підприємство".
10. Класифікація підприємств.
11. Завдання й функції підприємства.
12. Зовнішнє й внутрішнє середовище підприємства.
13. Розкрийте сутність поняття "підприємство".
14. Які види підприємств Ви знаєте?
15. По яких ознаках у відповідності ХКУ можна класифікувати перед-прийняття?
16. Як класифікуються підприємства по способі утворення?
17. У чому відмінність корпоративного підприємстві від унітарного?
18. Які бувають підприємства залежно від форм власності?
19. На які види підрозділяються підприємства по розмірах?
20. Які підприємства зізнаються малими?
22. Яка необхідність створення малих підприємств.
23. Перелічіть переваги й недоліки великих підприємств?
24. Які підприємства ставляться до великих?
25. Перелічіть переваги й недоліки малих підприємств?
26. Розповідайте про виробниче підприємство.

27. Якими видами єдності можна охарактеризувати виробниче перед-прийняття?
28. Які підприємства, відповідно до ХКУ, є іноземними?
29. По яких напрямках виробництва підрозділяються підприємства в залежності від їхнього економічного призначення?
30. Які існують підприємства залежно від ступеня спеціалізації?
31. Як класифікуються підприємства по масштабах виробництва?
32. Перелічіть організаційно-правові форми підприємства.
33. Охарактеризуйте господарчі товариства з економічної й правової точки зору.
34. У чому відмінність відкритого акціонерного товариства від закритого акціонерного суспільства?
35. Відповідно до ХКУ, що є об'єднанням підприємств?
36. Які види господарських об'єднань Ви знаєте?
37. Розмежуйте поняття "асоціація", "корпорація", "консорціум", "концерн", "державні й комунальні об'єднання".
38. При яких умовах підприємство може бути учасником промислово - фінансової групи.
39. Які підприємства вважаються асоційованими?
40. У якому випадку суб'єкт господарювання зізнається холдингової компанії?
41. Розмежуйте поняття: господарське й державне (комунальне) господарське об'єднання, виробниче й науково - виробниче об'єднання.
42. На який період часу поєднуються підприємства?
43. Якими юридичними правами володіє об'єднання підприємств?
44. Розкриття сутності понять "капітал", "основні фонди", "основні виробничі фонди", "основні невиробничі фонди".
45. Класифікація й структура основних фондів.
46. Облік й оцінка основних фондів.
47. Види зношування.
48. Методи розрахунку й норми амортизації.
49. Відтворення основних фондів.
50. Лізинг, види лізингу.
51. Показники використання основних фондів.
52. Показники ефективності використання основних фондів.
53. Показники технічного стану основних фондів.
54. Розкрийте соціально-економічну сутність поняття "капітал".
55. Перелічіть види капіталу.
56. Є чи принципова різниця між поняттями "капітал", "інвестиції" й "основні фонди", "основні засоби", "основні виробничі фонди"? Якщо є, то необхідно пояснити, у чому вона полягає.
57. На які частини по напрямку авансування розділяється капітал підприємства?
58. На які частини залежно від мети використання й характеру кругообігу, розподіляється постійний капітал.
59. На які частини, залежно від джерел формування, розподіляється капітал підприємства?
60. Розмежуйте поняття "засобу праці" й "предмети праці".
61. Розкрийте поняття "кругообіг капіталу".
62. Дайте визначення поняттю "основні фонди".
63. Що є об'єктом основних засобів?

64. По яких групах класифікуються основні засоби в бухгалтерському обліку?
65. Що ставиться до основних виробничих фондів?
66. Який Закон України регламентує термінологію, порядок обліку й оцінки основних фондів?
67. На які групи відповідно до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" підлягають розподілу основні фонди?
68. Що визначає структуру основних фондів?
16. На які групи, залежно від участі у виробничому процесі, підрозділяються основні фонди.
69. Що ставиться до активної частини основних фондів?
70. Що ставиться до пасивної частини основних фондів?
71. Визначите сутність терміна "невиробничі фонди".
72. Перелічите форми обліку основних фондів.
73. Які види оцінок основних фондів існують?
74. Що являє собою вартісна оцінка основних фондів?
75. По яких видах вартості враховуються основні фонди?
76. Поясніть, у чому розходження між первісною, відбудовною, остаточною, ліквідаційною й справедливою вартістю основних фондів.
77. Як визначається балансова вартість групи основних фондів?
78. Визначите середньорічну вартість основних фондів.
79. Як записати баланс по залишковій вартості?
80. У якому випадку платники податків всіх форм власності мають право застосовувати щорічну індексацію балансової вартості груп основних фондів?
81. Що таке фізичне й моральне зношування? У чому їх принципове отличие?
82. Якими факторами обумовлена поява фізичного зношування?
83. Що характеризує коефіцієнт фізичного зношування?
84. У чому принципова відмінність морального зношування 1-го й 2-го роду? Якщо є, то необхідно пояснити, у чому вона полягає.
85. Розкрийте поняття: "амортизація", "амортизаційні відрахування", "норми амортизації".
86. Що є об'єктом амортизації?
87. Що підлягає амортизації?
88. Що не підлягає амортизації?
89. Якими методами, відповідно до П(З) БУ7, можна нарахувати амортизації відрахування?
90. Як устанавлюються норми амортизації?
91. Назвіть показники ефективності використання основних фондів.
92. Перелічите й визначите коефіцієнти, що характеризують фізичне з-стояння основних фондів.
93. Від яких факторів залежить рівень зміни фондоддачі.
94. Перелічите основні напрямки поліпшення використання основних фондів.
95. Виробнича потужність підприємства.
96. Основні напрямки поліпшення використання основних фондів і виробничих потужностей.
97. Сутність, склад і структура оборотних коштів.
98. Кругообіг оборотних коштів.
99. Показники й способи прискорення оборотності оборотних коштів.

100. Нормування оборотних коштів у виробництві.
101. Оцінка використання й економія оборотних коштів.
102. Порівняльна характеристика основних фондів й оборотних коштів.
103. Розкрийте сутність поняття "оборотні кошти" й "оборотний капітал".
104. Чи є принципова різниця між поняттями "оборотні кошти", "оборотні фонди" й "оборотні активи"? Якщо є, то необхідно пояснити, у чому вона полягає.
105. Дайте характеристику "оборотних коштів".
106. Назвіть відмінні риси "оборотних коштів" від "основних фондів".
107. Дайте визначення поняттю "оборотні активи".
108. Що являють собою кошти ?
109. Що, відповідно до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" є коштами ?
110. На скільки частин підрозділяється склад оборотних коштів?
111. Назвіть склад оборотних виробничих фондів.
112. Що включають фонди обігу?
113. Поясніть що таке структура оборотних коштів?
114. Від яких факторів залежать структура й склад оборотних коштів?
115. По яких ознаках класифікуються оборотні кошти?
116. Які джерела формування оборотних коштів існують?
117. Поясніть що таке нормовані й ненормовані оборотні засоби.
118. Дайте характеристику кругообігу оборотних коштів.
119. Перелічіть стадії кругообігу оборотних коштів й охарактеризуйте кожен з них.
120. Розкрийте сутність поняття "нормування".
121. Визначте норматив обігових коштів по окремих елементах оборотних засобів.
122. Визначте норматив обігових коштів у виробничі запаси.
123. Визначте норму запасу оборотних коштів у незавершене виробництво.
124. Визначте норматив обігових коштів у запаси готової продукції.
125. Визначте норматив обігових коштів по витратах майбутніх періодів.
126. Перелічіть показники оборотності оборотних коштів.
127. Що характеризує коефіцієнт оборотності оборотних коштів?
128. Як розрахувати тривалість одного обороту?
129. Назвіть коефіцієнт зворотний коефіцієнту оборотності?
130. Назвіть основні напрямки прискорення оборотності оборотних коштів.
131. Що таке абсолютне й відносне вивільнення оборотних коштів. У чому їхня принципова різниця?
132. Визначте питому витрату певного виду ресурсу.
133. Які показники характеризують ефективність використання предметів праці?
134. Що характеризує матеріалвіддача?
135. Які джерела й шляхи економії матеріальних ресурсів існують?
136. Види резервів економії оборотних коштів.

4.3. Перелік типових завдань до 1 модульного-рейтингового контролю знань студентів

1. Розкрийте значення та значення поняття "персонал".
2. У чому складається розходження понять "кадри" й "персонал"?
3. Перелічіть основні показники, що характеризують стан персоналу підприємства.
4. По яких напрямках здійснюється характеристика персоналу?
5. Від чого залежить чисельність персоналу підприємства?
6. Поясніть, що являє собою нормативна, облікова і явочна численність персоналу підприємства? Спробуйте визначити й проаналізувати її стосовно до свого навчального закладу або групи.
7. Які категорії працівників входять в обліковий склад працівників підприємства?
8. Які категорії працівників можна віднести до постійних, які - до тимчасових й які - до сезонних?
9. Які категорії працівників не включаються в обліковий склад працівників підприємства?
10. Що являє собою чисельність облікового складу з погляду обліка?
11. Чому дорівнює середньоспісочна чисельність працівників за місяць?
12. Розкрийте поняття середньосписочна чисельність працівників підприємства".
13. Чи включаються в обліковий склад персоналу підприємства прийняті на роботу по сумісництву з інших підприємств?
14. Розкрийте поняття "облікова чисельність персоналу на певну календарну дату".
15. Розкрийте поняття "структура персоналу".
16. Що являє собою статистична структура персоналу? Приведіть приклад.
17. Що являє собою аналітична структура персоналу?
18. Які працівники ставляться до персоналу основних видів діяльності, а які - до персоналу неосновних видів діяльності?
19. По яких ознаках розглядається персонал у розрізі загальної структури персоналу?
20. Що таке приватна структура персоналу?
21. Що є критерієм оптимальної структури персоналу?
22. Як підрозділяється персонал по характері трудових функцій?
23. У чому розходження між основними й допоміжними робітниками?
24. За якими критеріями розрізняють групи робітників?
25. Чи ставиться до категорії робітників молодший обслуговуючий персонал? Наведіть приклад персоналу, що ставиться до молодшого обслуговуючого?
26. Які види роботи здійснюють що служать?
27. Чи ставляться керівники до категорії службовців?
28. Який персонал утворює склад адміністрації?
29. Чи входять співробітники кадрових служб до складу адміністрації підприємства?
30. Чи ставляться фахівці до групи службовців? Приведіть приклад робітників, що ставляться до фахівців.
31. Економісти, юристи, інженерно-технічні працівники і їхні помічники став-

ляться до категорії керівників або фахівців?

32. На які категорії діляться фахівці?

33. По якій ознаці розрізняють фахівців вищої й середньої кваліфікації?

34. У чому відмінність між старшим, провідним і головним фахівцем?

35. До якої категорії персоналу ставляться касири, діловоди, коменданти?

36. Якими критеріями характеризується посада?

37. Що являє собою кваліфікація працівника й кваліфікація роботи? Це поняття різні або ідентичні?

38. Якими критеріями визначається кваліфікація працівника?

39. Якими критеріями характеризується професійна компетентність?

40. Перелічите види професійної компетентності.

41. У чому відбивається розходження в ступені кваліфікації робітників?

42. На які групи розділяються робітники по ступені кваліфікації?

43. Як характеризується вікова структура персоналу?

44. Як характеризується структура персоналу по стажі?

45. Яка структура персоналу за рівнем утворення?

46. Що являє собою персонал (кадри) організації, хто входить у його і як визначається його чисельність.

47. Що таке оборот персоналу, чим він обумовлений, які позитивні й негативні моменти для організації несе в собі це явище.

48. Які групи й категорії персоналу можна виділити в організації.

49. Що значить поняття, як професія, спеціальність, кваліфікація.

50. Поясніть, що таке нормативна, облікова і явочна чисельність персоналу. Спробуйте визначити й проаналізувати її стосовно до свого навчального закладу або групи.

51. Перелічите основні показники, що характеризують стан персоналу.

52. Проведіть серед своїх родичів і знайомих соціологічне обстеження на предмет того, чому вони поміняли роботу, що їм при цьому перешкодило й що благоприємствовало, які виявилися результати. Обговоріть підсумки обстеження у своїй групі й спробуйте виявити якісь загальні закономірності.

53. Розкрийте, що собою представляє структура персоналу і які її різновиди.

54. Проаналізуйте з погляду категорій персоналу працівників свого навчального закладу.

55. Розкрийте поняття "продуктивність праці".

56. Як визначається величина продуктивності праці?

57. Що служить мірою продуктивної праці?

58. По яких ознаках класифікується продуктивність праці?

59. Що таке "вироблення" й як вона класифікується залежно від продовження різних складового часу праці або одиниці вимірювання робітника часу?

60. Як розраховується й у яких одиницях вимірюється показник продуктивності індивідуальної праці?

61. Розмежуйте показники: індивідуальна продуктивність праці, продуктивність праці підприємства, галузева продуктивність праці, суспільна продуктивність праці.

62. Як обчислюється середньогодина, середньоденне й середньорічне вироблення? Яка їхній взаємозв'язок?

63. Продуктивність праці вимірюється по витратах індивідуального (живого)

або упередженого (минулого) праці?

64. Розкрийте економічну сутність показника "продуктивність суспільної праці".
65. Яке вироблення найбільше об'єктивно характеризує динаміку продуктивність праці на підприємстві й чому?
66. Яке значення мають значення понять "продуктивність праці", "продуктивна сила праці" й "інтенсивність праці"?
67. Чи існує взаємозв'язок між поняттями: "продуктивність праці", "продуктивна сила праці" й "інтенсивність праці"?
68. Які організації в Україні й інших країнах займаються розробкою й проведенням політики в сфері підвищення продуктивності праці?
69. Що являють собою фактори росту продуктивності праці й, у яких формах вони проявляються?
70. Що являє собою класифікація факторів росту продуктивності праці?
71. Що являє собою норма часу, які види норм до неї ставляться?
72. Які витрати робочого часу ставляться до нормованих?
73. Що таке "норма виробітку" й, по яким способом її можна визначити?
74. Як визначається відсоток виконання норм виробітку при обліку однорідної й різнорідної продукції?
75. Яким образом проявляється загальна тенденція росту продуктивності праці?
76. Які мікро- і макроекономічні фактори повинні бути задіяні в рішенні проблеми підвищення продуктивності праці?
76. Дайте визначення резервам росту продуктивності праці й перелічіть їх.
77. У чому розходження між абсолютною й відносною економією витрат праці?
78. У які групи можна об'єднати резерви росту продуктивності праці?
79. У чому основна відмінність поточних резервів росту продуктивності праці від перспективних?
80. Що таке трудомісткість продукції й, у яких одиницях вона вимірюється?
81. Чи є величини трудомісткості продукції й продуктивної сили праці обернено пропорційними?
82. Які види трудомісткості розрізняють по: витратах праці персоналу підприємства; характеру й призначенню витрат праці; обсягу вирахування витрат праці; місцю додатка праці?
83. Які витрати праці враховують такі види трудомісткості, як технологічна, обслуговування виробництва, виробнича, керування виробництвом, повна?
84. Що являють собою нормативний, фактичний і плановий види трудомісткості?
85. Чи можна нормативну трудомісткість розраховувати шляхом добутку фактичної трудомісткості й коефіцієнта виконання норм?
86. На підставі чого встановлюється фактична трудомісткість?
87. Якими формулами виражається залежність між ростом продуктивності праці й зниженням трудомісткості?
88. Чи збігаються відсотки росту продуктивності праці й зниження трудоемкості?
89. Чи є відсоток зниження трудомісткості одночасно й відсотком економії

чисельності працівників?

90. Як взаємозалежні методики розрахунку сумарної економії робочої сили й росту продуктивності праці?
91. Що розуміється під кінцевим результатом праці?
92. Що являють собою методи виміру продуктивності праці й скільки основних способів її виміру Вам відомо?
93. Охарактеризуйте сутність основних методів виміру продуктивності праці.
94. Який з методів виміру продуктивності праці найбільше повно й/або точно враховує трудові витрати?
95. Оплата праці.
96. Відрядна форма оплати праці.
97. Погодинна форма оплати праці.
98. Безтарифна система оплати праці.
99. Мотивація праці.
100. Собівартість автомобільних перевезень.
101. Структура й калькулювання собівартості автомобільних перевезень.
102. Структура собівартості перевезень. Постійні, змінні статті витрат.
103. Розрахунок постійних статей витрат.
104. Розрахунок змінних статей витрат.
105. Структура собівартості перевезень і розрахунок статей витрат "Фонд оплати праці", "Відрахування в бюджет".
106. Структура собівартості перевезень і розрахунок статей витрат "Автомобільне паливо, мастильні й експлуатаційні матеріали".
107. Структура собівартості перевезень і розрахунок статті витрат "Автомобільні шини".
108. Структура собівартості перевезень і розрахунок статті витрат "Витрати на технічне обслуговування й ремонт рухливого складу".
109. Структура собівартості перевезень і розрахунок статті витрат "Амортизаційні відрахування".
110. Структура собівартості перевезень і розрахунок статей витрат "Податки й збори", "Загальногосподарські витрати".
111. Шляхи зниження собівартості перевезень.
112. Сутність і види доходів.
113. Сутність і види прибутку.
114. Рентабельність виробництва.

До семестрового контролю-іспиту внесені питання I і II модульного-рейтингового контролю знань студентів.

4.4. Перелік типових завдань до іспиту

1. Визначити загальну рентабельність і рентабельність по чистому прибутку, якщо відомо що:

Доходи, усього – 7400 тис.грн;

Витрати, усього – 3819 тис.грн;

Середньорічна вартість ОФ – 3206 тис.грн;

Вартість оборотних коштів – 160 тис.грн.

2. Визначити показники ефективності використання оборотних коштів підприємства, якщо в порівнянні із планом доходи зросли на 8%, а норматив оборотних коштів на 4%. Вихідні дані: валові доходи від всіх видів діяльності підприємства за планом – 5500 тис.грн., середньорічна вартість оборотних засобів за планом – 350 тис.грн.

3. Визначте витрати й собівартість 10 ткм по статті "Витрати на ТО й ТР" при наступних вихідних даних: загальний пробіг автомобілів ЗИЛ–130 – 14695 тис.км; вантажообіг автомобілів за рік – 30806 тис.ткм.

4. Визначити показники ефективності використання оборотних коштів підприємства, якщо в порівнянні із планом доходи зросли на 8%, а норматив оборотних коштів на 4%. Вихідні дані: валові доходи від всіх видів діяльності підприємства за планом – 5500 тис.грн., середньорічна вартість оборотних засобів за планом – 350 тис.грн.

5. Зрівняйте рентабельність продукції, на основі наступних даних:

Показник	Од. вим.	1	2	3
Кількість виробів	шт.	1500	1450	1800
Ціна одного виробу	грн.	20	20	20
Собівартість одного виробу	грн.	18	18	12

6. Визначити загальну рентабельність і рентабельність по чистому прибутку, якщо:

Доходи, усього – 8200 тис.грн

Витрати, усього – 5800 тис.грн

Середньорічна вартість ОФ – 3206 тис.грн

Вартість оборотних засобів – 160 тис.грн

7. Визначити балансовий і чистий прибуток при наступних вихідних даних:

Доходи, усього – 7250 тис.грн

Витрати – 3800 тис.грн

8. Розподілити чистий прибуток на автотранспортному підприємстві по фондах, при наступних вихідних даних:

Доходи, усього – 8800 тис.грн

Витрати – 5200 тис.грн

9. Визначити коефіцієнт інтегрального завантаження рухливого складу, якщо річний фонд робочого часу автомобілів за планом 1250 тис.ч., фактичний – 1220 тис.ч., планова годинна продуктивність одного автомобіля – 4,8 т., фактична – 4,2 т.

10. Визначите фондівдачу основних виробничих фондів підприємства в натуральному й вартісному вираженні, якщо середньорічна вартість основних виробничих фондів – 2180 тис. грн, річний випуск продукції – 360900 тис. шт, річний обсяг доходів – 4190 тис. грн.

11. Визначите, на скільки скоротиться потреба в оборотних коштах фірми, якщо число їхніх оборотів збільшиться на 3. Середньорічна вартість оборотних засобів підприємства – 415.4 тис.грн., а валові доходи – 3838 тис.грн.

12. Визначите планову чисельність працівників, якщо обсяг доходів від всіх видів діяльності – 7400 тис.грн., а продуктивність праці одного робітника складає – 69 тис.грн.

13. Визначите зміну показника фондівдачі основних виробничих фондів у планованому році в порівнянні зі звітним по підприємству, якщо у звітному році середньорічна вартість основних виробничих фондів – 5620 тис.грн.; валові доходи – 7980 тис.грн.; у планованому році валові доходи намічено збільшити на 7,6 % у порівнянні зі звітним, а вартість виробничих фондів на 3,9 %.

14. Визначите можливе підвищення продуктивності праці працівників об'єднання, якщо відомо, що в планованому році в результаті розроблених заходів обсяг доходів збільшиться на 5%, а чисельність працівників на 2 %.

Звітні дані:

Обсяг доходів по звіті – 9980 тис.грн.

Чисельність працівників – 150 чіл.

15. Визначити обсяг перевезень пасажирів і пасажирооборот 8 автобусів при наступних вихідних даних: пасажировмісність автобуса – 45 місць; коефіцієнт використання пасажировмісності – 0,85 довжина маршруту – 200 км.; середня дальність їздки одного пасажирів – 25 км.

16. Автопідприємству в складі 30 автомобілів ЗИЛ–130 вантажопідйомністю 6 т необхідно перевезти протягом доби 2500 т вантажу. Визначити, за скільки годин буде виконано зазначений обсяг перевезень при наступних показниках використання автомобілів: $V_T = 28$ км/ч; $t_{n-p} = 0,45$ ч.; $\gamma = 1$; $\beta = 0,5$; $l_{cp} = 18$ км.

17. Визначите витрати й собівартість 10 ткм по статті "Відрахування до бюджету" при наступних вихідних даних: фонд оплати праці – 5800 тис.грн.; вантажообіг автомобілів за рік – 25000 тис. ткм.

18. Визначите витрати й собівартість 10 ткм по статті "Автомобільні шини" при наступних вихідних даних: загальний пробіг автомобілів ЗИЛ–130 – 12800 тис. км; вантажообіг автомобілів за рік – 25000 тис. ткм.

19. Ваше підприємство придбало автомобіль вартістю 96 тис. грн. Визначте період повного нарахування амортизаційної вартості.

20. Визначите коефіцієнти зношування й придатності основних виробничих фондів підприємства, якщо первісна балансова вартість основних виробничих фондів на кінець року – 4265 тис.грн., зношування основних виробничих фондів – 968,5 тис.грн.

21. Визначите витрати й собівартість 10 ткм по статті "Автомобільне паливо, мастильні й експлуатаційні матеріали" при наступних вихідних даних: загальний пробіг автомобілів ЗИЛ–130 – 12800 тис. км; вантажообіг автомобілів за рік – 25000 тис. ткм.

22. Визначите витрати й собівартість 10 ткм по статті "Амортизація" при наступних вихідних даних: загальний пробіг 25 автомобілів ЗИЛ–130 – 12800 тис. км; вантажообіг автомобілів за рік – 25000 тис. ткм.

23. Підприємство робить продукцію одного найменування, ціна виробу – 80 грн., собівартість – 50 грн., кількість реалізованих виробів – 520 шт. Визначити прибуток (чистий) який одержить підприємство.

24. Визначите середньорічну вартість основних виробничих фондів, якщо їхня вартість на початок року була дорівнює 1570 тис. грн. Рух основних фондів: за станом на березень надійшло ОФ на суму 11,5 тис.грн.; вибуло – 5,6 тис.грн.; на травень надійшло – 24,7 тис.грн.; вибуття не було; на вересень надійшло – 18,7 тис.грн., вибуло – 8,9 тис. грн.

25. Визначите можливе підвищення продуктивності праці працівників об'єднання, якщо відомо, що в планованому році в результаті розроблених заходів обсяг доходів збільшиться на 10%, а чисельність працівників об'єднання на 3%.

Звітні дані:

Обсяг доходів по звіті – 12350 тис. грн

Чисельність працівників – 187 чол.

26. Визначити потрібну кількість автомобілів, якщо протягом 10 днів необхідно перевезти 4800 т вантажу. Перевезення здійснюються автомобілями ЗИЛ-ММЗ-555 вантажопідйомністю 4,5 т. Показники використання автомобіля наступні: $T_n = 14$ ч.; $V_T = 20$ км/ч; $t_{n-p} = 0,15$ ч.; $\gamma = 1$; $\beta = 0,5$; $l_{cp} = 6$ км.; $\alpha_g = 0,6$.

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1. Основна та додаткова література

Основна:

1. Голованенко С.Л. Економіка автомобільного транспорту. М.: Высшая школа, 1983 г.
2. Бобров В.Я. Основи ринкової економіки. К.: "Либінь", 1995 р.

3. Жарова О.М. Типовые задачи по экономике автомобильного транспорта. М.: Высшая школа, 1991 г.
4. Калина А.В., Осокина В.В. Экономическая теория и практика хозяйствования. К.: МАУП, 1997 г.
5. Економіка підприємства/ За ред. С.Ф. Покропивного. К.: "Хвиля-Прес", 1995 р.
6. Экономика предприятий. Учебник для вузов / В.Я. Горфинкель и др. - М.: Банки и биржи ЮНИТИ, 2006 г.- 718с.

Додаткова:

7. Прусова Л.Т. Экономика в схемах. Экономика в таблицах.-К, 1995г-230с.
8. Экономика предприятия: Учеб. для вузов/ В.М.Семенов, И.А.Баев, С.А.Терехова. – М.:Центр Экономики и маркетинга, 2000.– 312с.
9. Экономика предприятия (фирмы): Практикум (Л.П.Афанасьева, Г.И. Болкина, О.Ф. Быстров). – М.: ИНФРА. – М, 2003. – 331с.
10. Экономика предприятия: Учебное пособие/ Л.Г.Мельник, А.И.Каринцева, С.Н. Ильяшенко. – Сумы: ИГД «Унив. Кн.». – 2002. – 632с.

5.2. Методичні посібники і вказівки

1. Головченко И. П., Нужный В.В., Мельникова Е.П. Методические указания к выполнению курсовых работ по дисциплине "Экономика отрасли" и экономической части дипломных проектов.-Горловка: АДИ ДонГТУ, 2000-64с. (МУ 17/23).
2. Головченко И.П., Володина С.А., Мельникова Е.П., Чумичев А.А. Нормативно-справочные материалы к экономическим расчетам в дипломных проектах и курсовых работах. - Горловка: АДИ ДонГТУ, 1999. - 115с. (МУ 17/10).
3. Мельникова О.П., Плачкова Л.Я. Методичні вказівки до практичних занять з курсу "Економіка галузі (для студентів автотранспортних спеціальностей). - Горлівка: АДІ ДонНТУ, 2002. - 60 с. (МУ 18/13).
4. Мельникова О.П., Гайдай І.Ю., Скрипник Т.В., Снігова С.М. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни "Економіка підприємства" (для студентів спеціальностей 6.070106 "Автомобілі та автомобільне господарство") . - Горлівка: АДІ ДВНЗ „ДонНТУ”, 2009. – 90 с. (МУ 18/51).
5. Мельникова О.П. Методичні вказівки до виконання практичних занять та контрольної роботи з дисципліни "Економіка підприємства" (для студентів за напрямом підготовки 6.070106 «Автомобільний транспорт» спеціальності «Автомобілі та автомобільне господарство» денної та заочної форм навчання). - Горлівка: ДВНЗ «Дон НТУ» АДІ, 2011 – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM):12 см. 60с. (МУ 18/59-2011-15).
6. Періодичні видання.